

Zoeken naar zin

Masterclass Zingeving en spiritualiteit in de palliatieve zorg

Joep van de Geer

Kennismakelaar, beleidsadviseur palliatieve zorg, zingeving, spiritualiteit en geestelijke verzorging & geestelijk verzorger in Academisch Hospice Demeter

Kijken en luisteren in betekenis lagen

- Luisteren naar de diepere (symbolische) betekenis van 'dagelijkse/terloopse' signalen op de...
- Laag van de feiten
- Laag van de gevoelens
- Laag van de identiteit
- Laag van de spiritualiteit

Dus ik kan mijn caravan wel verkopen dokter?

Wat horen we op de laag van de:

- feiten
- gevoelens
- identiteit
- spiritualiteit

Inhoud Masterclass programma 1

- Gericht op verdieping van kennis en verruimen van eigen vaardigheden t.a.v. verkenning/begeleiding van zingeving/spirituele behoeften patiënten en naasten
- Op basis van eigen casuïstiek, Richtlijn Zingeving en spiritualiteit als kader
- Vertaalslag naar (implementatie in) eigen praktijk, naar eigen team, naar eigen organisatie (advies 2 collega's van verschillende disciplines per organisatie)

Inhoud Masterclass 2

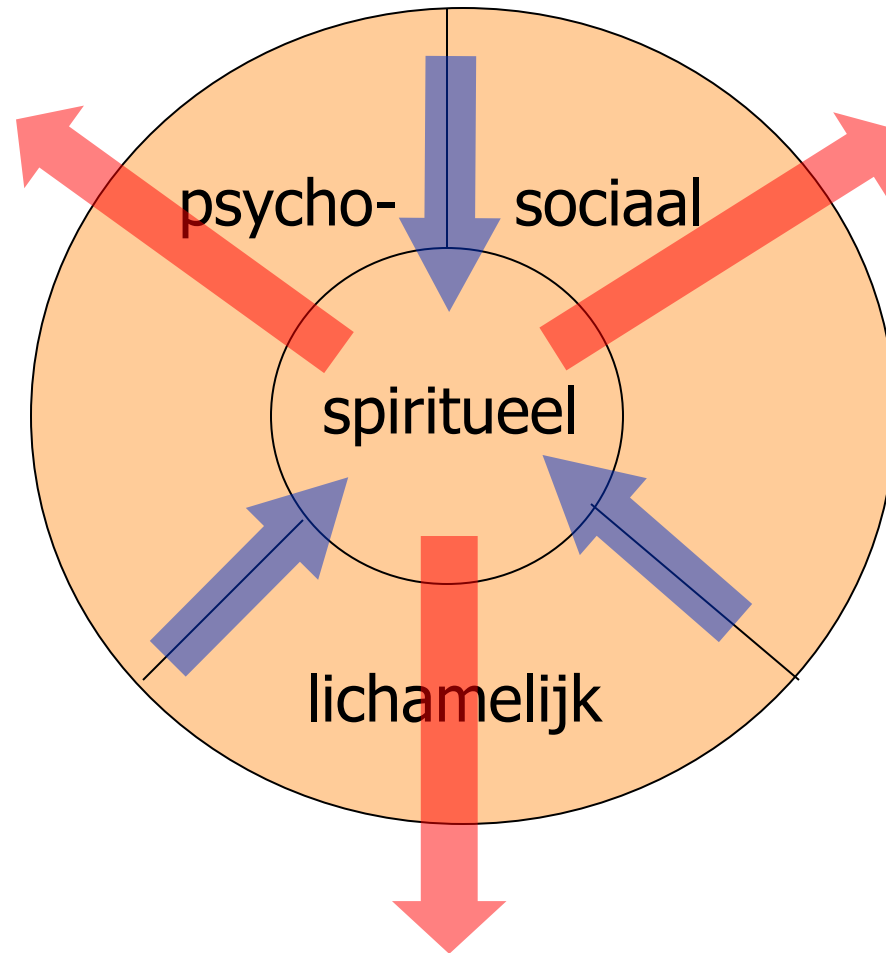
- Presentaties, werkvormen over:
  - Verdieping algemene palliatieve begrippen,
  - Samenhang vier dimensies,
  - modellen voor existentiële gespreksvoering,
  - praktische tools
  - Interdisciplinariteit (verpleegkundig, geneeskundig, geestelijk verzorgers perspectief)
- interactief oefenen met modellen
  - Luisteren in lagen
  - Ars moriendi
  - Mount Vernon Cancer Network gesprekstool
- Spirituele werkvormen (ritueel, muziek, inspiratie delen)
- Werken aan (concept project-) plan, terugkomdag na 6 maanden.

Status van de Richtlijn Z&S in de pall. fase

- Geautoriseerd door
  - Verenso (specialisten ouderen geneeskunde), Verpleegkundigen & Verzorgenden NL, Vrijwilligers Palliatief Terminale Zorg, Nederlands Instituut van Psychologen, VGVZ
- Ingestemd met de inhoud
  - Nederlands Huisartsen Genootschap, Nederlandse Vereniging van Artsen voor Longziekten en Tuberculose
- Wat betekent het dat deze richtlijn geautoriseerd is?
- Vragen, kritische kanttekeningen?
- Herziening?

Vier dimensies (in de palliatieve fase)

Richtlijn Spirituele zorg / Zingeving en spiritualiteit in de palliatieve fase

2006

Crisis

2010

Begeleiding

2018

Aandacht

Zingeving/Spiritualiteit

is de dynamische dimensie van het menselijke leven die verband houdt met de wijze waarop personen (individu en gemeenschap)

betekenis, doel en transcendentie

ervaren,
tot uitdrukking brengen,
en/of zoeken

en de wijze waarop zij **verbonden** zijn met
het moment,
met zichzelf,
met anderen,
met de natuur,
met datgene wat betekenisvol en/of heilig is.

		Arts, verpleegkundige	Medisch maatschappelijk werker, psycholoog	Geestelijk verzorger	
	<i>Primaire focus, ingang en referentiekader</i>	<i>Somatisch</i>	<i>Psychosociaal</i>	<i>Spiritueel</i>	
A	Aandacht (altijd)	Luisteren, ondersteunen, onderkennen, verkennen*	Luisteren, ondersteunen, onderkennen, verkennen*	Luisteren, ondersteunen, onderkennen, verkennen*, duiden	(Representeren) en verbinden
B	Begeleiding (op verzoek van patiënt)	Zoektocht volgen, doorverwijzen, in kaart brengen*	Zoektocht volgen, doorverwijzen (→), in kaart brengen*	Zoektocht volgen (←) doorverwijzen, in kaart brengen*, interpreteren en wegen*	
C	Crisisinterventie (indien aangewezen)	Signaleren, doorverwijzen	Onderkennen, begeleiden, behandelen, doorverwijzen (→)	Onderkennen, begeleiden, soms: behandelen, (←) doorverwijzen, interpreteren en wegen*	

Casuïstiek

Hou het vuur brandend!

- Daniël Lohues, Holt veur op het vuur

Bedankt